

KELTAINEN KIRJASTO

Elizabeth Strout

OLIVE,
taas

KELTAINEN KIRJASTO

ELIZABETH STROUT

Olive, taas

Suomentanut

KRISTIINA RIKMAN

TAMMI
HELSINKI

Englanninkielinen alkuteos *Olive, Again* ilmestyi 2019 Yhdysvalloissa.

Copyright © 2019 by Elizabeth Strout

This translation was published by arrangement with Random House,
an imprint of Random House, a division of Penguin Random House LLC.

Suomenkielinen laitos © Kristiina Rikman ja Tammi 2021

Tammi on osa Werner Söderström Osakeyhtiötä.

Painettu EU:ssa

ISBN 978-952-04-1074-2

Zarinalle, taas kerran

Sisällys

Pysäytys	9
Synnytys	32
Siivousta	57
Kun koti kauas jää	87
Avuksi	118
Valoa	148
Kävelyllä	174
Pedikyry	184
Maanpakolaiset	211
Runoilija	242
Sisällissotapäivien loppu	268
Sydän	293
Ystävä	325
Kiitokset	355

Pysäytys

Alkuiltapäivästä eräänä kesäkuisena lauantaina Jack Kennison pani aurinkolasit päähänsä, istahti avoautoonsa, kiinnitti turvavyön ison mahansa yli ja ajoi Portlandiin – jonne oli melkein tunnin matka – välttyäkseen törmäämästä paikallisessa Crosbyn sekatarvakaupassa Olive Kitteridgeen. Tai siihen toiseen naiseen, joka oli kahdesti puhunut hänelle säästä kun hän oli seissyt siinä viskinsä kanssa. *Säästä*. Nainen – Jack ei muistanut hänen nimeään – oli ollut leski hänkin.

Ajaessaan hän tyyntyi ja pysäköi Portlandiin päästyään auton ja käveli rantaan. Kesä oli tullut ja vaikka kesäkuun puolivälissä vielä olikin viileää, taivas oli sininen ja lokit lensivät laiturien yllä. Jalkakäytävillä oli väkeä, paljon nuoria ihmisiä lastensa ja rattaiden kanssa ja he näyttivät juttelevan keskenään. Jackiin teki vaikutuksen miten he pitivät itsestään selvänä että saattoivat jutella keskenään! Kukaan ei vilkaissutkaan häneen ja hän tajusi sen minkä oli tiennyt ennestään, mutta mikä nyt valkeni hänelle eri tavalla: hän oli isomahainen vanha mies,

johon ei kannattanut kiinnittää huomiota. Se oli oikeastaan melkein vapauttavaa. Monet vuodet elämästään hän oli ollut kookas, komea, mahaton mies joka käyskenteli Harvardin kampuksella ja kyllä ihmiset silloin olivat katsoneet häntä, kyllä hän niinä vuosina oli huomannut opiskelijoiden vilkuilevan häntä kunnioittavasti ja naisetkin olivat katselleet häntä. Tiedekunnan kokouksissa hän oli kollegojen mukaan ollut pelottava; hän uskoi sen kyllä, vaikkei ollut tarkoittanutkaan pelotella. Nyt hän asteli satamaan, minne oli rakennettu asuintaloja, ja mielti pitäisikö hänen muuttaa veden ääreen ja ihmisten keskelle. Hän otti matkapuhelimen taskustaan, vilkaisi sitä ja pani takaisin. Hän halusi puhua tyttärensä kanssa.

Yhden asunnon ovesta tuli ulos pariskunta; he olivat suunnilleen hänen ikäisiään, miehellä oli maha niin kuin Jackillakin, vaikkei yhtä iso, ja nainen vaikutti huolestuneelta, mutta jokin heidän yhdessäolossaan sai Jackin arvelemaan että he olivat olleet naimisissa vuosia. ”Nyt se on loppu”, nainen kuului sanovan ja mies vastasi jotain mihin nainen sanoi: ”Ei, se on loppu.” He ohittivat Jackin (huomaamatta häntä) ja kun hän kääntyi vilkaisemaan heitä hetkeä myöhemmin, hän hämmästyi vähän huomauttaessaan että nainen oli pannut kätensä miehen käsikynkään, kun he kävelivät rannasta kohti pikku kaupunkia.

Jack seisoi laiturin päässä ja katseli merta, ensin yhtäälle, sitten toisaalle. Vasta nyt hän tunsu tuulenpuuskan joka vieritti pieniä vaahtopäitä. Nova Scotiasta tuli lautta tänne, he olivat nousseet siihen Betsyn kanssa eräänä päivänä ja viipyneet Nova Scotiassa kolme yötä. Jack koetti

muistella oliko Betsy pannut kätensä hänen käsikynkäänsä, oli saattanut pannakin. Ja nyt hän näki mielesään heidät nousemassa lautasta vaimon käsi hänen –

Hän kääntyi lähteäkseen.

”Ääliö.” Hän sanoi sen ääneen ja näki miten lähellä laiturilla seisova poika kääntyi katsomaan häntä hämmästyneenä. Hän oli siis vanha mies joka puhui itsekseen Portlandin satamassa Mainessa, eikä hän – Jack Kennison jolla oli kaksi akateemista loppututkintoa – tajunnut miten niin oli päässyt käymään. ”Vau”, hän sanoi senkin ääneen päästyään pojan ohi. Rannalla oli penkkejä ja hän istahti yhdelle, otti puhelimen taskustaan ja soitti tyttärelleen; San Franciscossa, missä tytär asui, ei ollut vielä edes puolipäivä. Hän hämmästyi kun tytär vastasi.

”Isä?” tytär sanoi. ”Oletko kunnossa?”

Jack katsoi taivasta. ”Hei Cassie”, hän sanoi. ”Teki vain mieli kysyä mitä kuuluu.”

”Ihan hyvää.”

”No hyvä sitten. Hyvä. Se on hyvä kuulla.”

Hetken hiljaisuuden jälkeen Cassie kysyi: ”Missä sinä olet?”

”Ai minä. Portlandin satamassa.”

”Miksi?” tytär kysyi.

”Ajattelin käydä Portlandissa. Vain päästäkseni pois kotoa.” Jack katseli silmät sirrillä vettä.

Uusi hiljaisuus. Sitten tytär sanoi: ”Okei.”

”Kuule Cassie”, Jack sanoi. ”Halusin vain sanoa, että tiedän mikä paska minä olen. Tiedän sen. Jottas tiedät. Minä tiedän olevani paska.”

”Isä hei”, Cassie sanoi. ”Anna olla. Mitä minun pitäisi sanoa?”

”Ei mitään”, Jack sanoi sopuisasti. ”Ei yhtikäs mitään. Halusin vain sinun tietävän että minä tiedän.”

Uusi hiljaisuus, tällä kertaa pidempi, ja Jackia pelotti.

Cassie sanoi: ”Johtuuko tämä siitä miten sinä olet suhtautunut minuun vaiko siitä suhteesta, joka sinulla oli vuosikaudet Elaine Croftiin?”

Jack katseli satamalaiturin lankkuja ja näki omat vanhan miehen mustat lenkkarinsa kuluneella puupinnalla. ”Molemmista”, hän sanoi. ”Saat valita.”

”Voi isä”, tytär sanoi. ”Voi isä, minä en tiedä mitä minun pitäisi tehdä. Mitä minun pitäisi tehdä sinun kansasi?”

Jack pudisti päätään. ”Ei mitään. Ei sinun tarvitse tehdä yhtään mitään. Halusin vain kuulla äänesi.”

”Isä, me ollaan lähdössä ulos.”

”Niinkö? Minne olette menossa?”

”Torille. Nyt on lauantai ja me käydään maalaistorilla lauantaisin.”

”Okei”, sanoi Jack. ”Menkääpä sitten. Kaikki hyvin. Jutellaan taas. Hei sitten.”

Hän uskoi kuulleensa tyttären huokaisun. ”Hyvä on”, Cassie sanoi. ”Hei sitten.”

Ja siinä kaikki! Siinä oli kaikki.

Jack istui penkillä pitkään. Ihmiset kulkivat ohi, tai kenties kukaan ei kulkenut ohi hetkeen, mutta Jack ajatteli vaimoaan Betsyä ja hänen teki mieli ulvoa. Hän ymmärsi vain yhden asian: hän ansaitsi kaiken. Hän ansaitsi

sen, että joutui nykyään käyttämään vaippoja eturauhasleikkauksen takia, hän ansaitsi sen; hän ansaitsi sen, ettei tytär halunnut puhua hänen kanssaan, koska hän ei ollut vuosikausiin halunnut puhua tyttärensä kanssa – Cassie oli gay, hän oli lesbo ja se tuntui Jackista edelleen hiukan vaivaannuttavalta. Mutta Betsyn ei olisi kuulunut kuolla. Hänen olisi kuulunut kuolla, Betsy ei olisi ansainnut vainajan osaa. Ja silti vaimo äkkiä suututti häntä. ”Voi herran tähden”, hän mutisi.

Vaimo oli ollut raivoissaan, kun oli tehnyt kuolemaa. Hän sanoi: ”Minä vihaan sinua.” Ja Jack oli sanonut: ”En moiti sinua.” Ja Betsy sanoi: ”Lopeta.” Mutta Jack oli tarkoittanut sitä – miten hän olisi voinut moittia Betsyä. Ja lopuksi Betsy oli sanonut: ”Minä vihaan sinua koska minä kuolen ja sinä saat elää.”

Katsellessaan loppia Jack ajatteli: Mutta enhän minä elä, Betsy. Elämä on ollut hirveä vitsi.

Regency Hotelin baari oli pohjakerroksessa. Seinät olivat tummanvihreät ja ikkunoista näki jalkakäytävälle, mutta katu oli niin ylhäällä että Jack näki enimmäkseen vain ohikulkijoiden säääriä. Hän istui baaritiskin ääreen ja tilasi viskin raakana. Baarimikko oli mukava tyyppi. ”Hyvää”, Jack vastasi kun mies kysyi häneltä mitä tänään kuului.

”No sitten”, sanoi baarimikko; hänellä oli pienet tummat silmät pitkähkön tumman tukan alla. Kun mies kaatoi drinkkiä, Jack tajusi että hän oli vanhempi kuin aluksi oli näyttänyt, vaikka Jack olikin nykyään huono arvioimaan ihmisten ikää, etenkin nuorten. Ja sitten

Jack ajatteli: entä jos minulla olisi poika? Hän oli ajatellut sitä niin monesti elämänsä aikana, että kumma kun se edelleen vaivasi. Entä jos hän ei olisikaan nainut Betsyä paremman puutteessa, niin kuin oli tehnyt? Sillä lohdukseen hän oli naimisiin mennyt ja niin oli Betsykin tehnyt, korvikkeeksi sille Tom Grogerille, johon hän oli ollut niin rakastunut collegessa. Ja entäs sitten? Jack oli levoton mutta paremmalla mielellä – baarimikosta oli seuraa – ja levitti ajatuksensa eteensä kuin ison kankaanpalan. Hän tajusi olevansa 74-vuotias mies, joka muistelee elämäänsä ja ihmettelee miten siinä oikein kävikään, mies joka katuu katkerasti kaikkia tekemiään erehdyksiä.

Ja sitten hän ajatteli: Miten kukaan voi elää kunniallisen elämän?

Ei hän ensimmäistä kertaa sitä miettinyt, mutta tänään se tuntui erilaiselta, etäiseltä, ja hän ihmetteli tosissaan.

”Mikä teidät tuo Portlandiin?” baarimikko kysyi pyyhkiessään tiskiä rätillä.

Jack sanoi: ”Ei mikään.”

Mies katsahti häntä ja kääntyi pyyhkimään tiskiä toisaalta.

”Halusin päästä pois kotoa”, Jack sanoi. ”Asun Crosbyssa.”

”Crosby on mukava kaupunki.”

”Niin on.” Jack maistoi viskiään ja laski lasin varovasti. ”Vaimoni kuoli seitsemän kuukautta sitten”, hän sanoi.

Nyt baarimikko katsoi Jackia uudestaan ja pyyhkäisi hiukset silmiltään. ”Anteeksi kuinka? Sanoitteko että –”

”Sanoin että vaimoni kuoli seitsemän kuukautta sitten.”

”Sepä ikävää”, baarimikko sanoi. ”Ottaa varmasti koviille.”

”Niin tekee. Koville ottaa.”

Nuoren miehen ilme ei muuttunut kun hän sanoi. ”Isäni kuoli vuosi sitten ja äiti on selvinnyt hienosti, vaikka hänellä on ollut vaikeaa.”

”Varmasti.” Jack epäröi mutta sanoi sitten: ”Miltä teistä tuntuu?”

”No, onhan se surullista. mutta hän sairasti pitkään.”

Jack tunsu tutun hiljaisen poltteen, saman kuin silloin kun se leski puhui hänelle säästä ruokakaupassa. Hän halusi sanoa: Seis! Kerro minulle miltä sinusta oikeasti tuntuu! Mutta hän vain istui ja työnsi lasiaan eteenpäin. Niin se vain oli, ei siinä mitään. Ihmiset eivät joko tienneet mitä tunsivat tai sitten he eivät halunneet kertoa miltä jokin heistä oikeasti tuntui.

Ja siksi Jack kaipasi Olive Kitteridgeä.

Okei, hän sanoi itselleen. Okei. Rauhallisesti nyt.

Hän päätti palata ajattelemaan Betsyä. Ja sitten hän muisti jotain – kummallista että se palasi mieleen nyt: Kun hän oli joutunut sappileikkaukseen monta vuotta sitten, hänen vaimonsa oli ollut hänen luonaan heräämössä ja kun hän sitten myöhemmin oli herännyt osastolla, vieressä ollut potilas oli sanonut: ”Teidän vaimonne katseli teitä niin rakastavasti, minä oikein hätkähdin sitä miten rakastavasti hän teitä katsoi.” Jack oli uskonut sen;

mutta tuolloin se oli saanut hänet vähän levottomaksi ja sitten – vuosia myöhemmin – kun he olivat riidelleet, Betsy oli sanonut: ”Minä toivoin että sinä kuolisit.”

Vaimon suorat sanat olivat yllättäneet Jackin. ”Toivoit että minä kuolisin?” Hän muisti miten oli levittänyt käntensä hämmästyneenä kysyessään.

Ja sitten Betsy oli sanonut vaivautuneena: ”Se olisi helpottanut minun tilannettani.”

Ja se siitä.

Voi Betsy! Betsy, Betsy, Betsy. Me pilasimme kaiken – me pilasimme mahdollisuutemme. Jack ei osannut sanoa tarkalleen milloin, kenties siksi ettei mahdollisuutta koskaan ollutkaan. Betsy oli Betsy ja hän oli ollut mikä oli. Häyönä Betsy oli antautunut hänelle, mutta ei halukkaasti, niin kuin kuukausia aikaisemmin. Jack muisti sen aina, totta kai. Eikä vaimo ollut sen koommin antautunut hänelle halukkaasti, siitä oli nyt neljäkymmentäkolme vuotta.

”Kauanko olette asunut Crosbyssa?” Baarimikko kysyi.

”Kuusi vuotta.” Jack heilautti jalkansa baarituolin yli. ”Olen asunut Mainen Crosbyssa kuusi vuotta.”

Baarimikko nyökkäsi. Joku pariskunta tuli sisään ja istuutui baaritiskin toiseen päähän, he olivat nuoria ja naisella oli pitkä tukka jonka hän heilautti toisen olkansa yli – itsevarma ihminen. Baarimikko siirtyi heidän luokseen.

Nyt Jack salli ajatustensa siirtyä Olive Kitteridgeen. Pitkä, iso nainen; siinä vasta oli outo nainen. Jack oli pitänyt hänestä aika lailla, hänessä oli rehellisyyttä – oliko se rehellisyyttä? – jotain hänessä oli. Leski. Jackista tun-

tui että Olive oli käytännössä pelastanut hänen henkensä. He olivat käyneet illallisella muutaman kerran, hän oli suudellut Olivea suulle. Häntä nauratti ajatella sitä nyt. Oliven suu. Olive Kitteridge. Kuin olisi suudellut hanhenkaulojen peittämää valasta. Olivella oli muutama vuosi sitten syntynyt pojanpoika. Jack ei ollut suuremmin innostunut, mutta Olivelle poika oli tärkeä, koska hänet oli nimetty Henryksi isoisänsä, Oliven edesmenneen aviomiehen mukaan. Jack oli ehdottanut että Olive menisi katsomaan pikku Henryä New York Cityyn. Olive oli torjunut ajatuksen. Miksiköhän? Hänellä ei ollut kummoiset välit poikaansa, sen verran Jack tiesi. Mutta eiväthän Jackinkaan välit tyttärensä kummoiset olleet. Se heitä yhdisti. Jack muisti miten Olive oli oikopäätä kertonut isänsä tehneen itsemurhan Oliven ollessa kolmenkymmenen. Oli ampunut itsensä keittiösään. Kenties sillä oli tekemistä sen kanssa millainen tyttärestä oli tullut; niin sen täytyi olla. Ja sitten eräänä aamuna Olive oli tullut käymään ja asettunut pitkäkseen Jackin viereen vierashuoneen sängylle. Että hän olikin ollut helpottunut. Helpotus oli vallannut hänet kun Olive oli painanut päänsä hänen rinnalleen. ”Jää siihen”, hän sanoi viimein, mutta Olive oli noussut ja sanonut että hänen piti joutua kotiin. ”Minusta olisi hienoa jos jäisit”, Jack oli sanonut, mutta ei hän jäänyt. Eikä hän palannut. Eikä hän vastannut puhelimeen, kun Jack yritti soittaa.

Jack oli törmännyt Oliveen ruokakaupassa vain kerran – pari päivää sen jälkeen kun hän oli asettunut makamaan Jackin vierelle; Jack oli pidellyt viskipulloa. ”Olive!”

hän oli huudahtanut. Mutta Olive oli ollut kiihdyksissään: hänen New Yorkissa asuva poikansa saisi toisen lapsen päivänä minä hyvänsä! ”Eikö hän juuri saanut lapsen?” Jack sanoi ja Olive oli sanonut että miniä oli taas raskaana, eikä hänelle ollut kerrottu mitään ennen kuin nyt! Olivella oli pojanpoika, miksi he nyt lisää lapsia laittoivat, heillähän oli jo kaksi vaimon mukanaan tuomaa. Olive oli toistanut sen ainakin kolmesti. Jack soitti hänelle seuraavana päivänä ja puhelin soi soimistaan ja Jack tajusi, ettei Oliven vastaaja ollut päällä. Voisiko se olla totta? Oliven tapauksessa mikä tahansa saattoi olla totta. Jack otaksui että Olive oli saattanut lopultakin lähteä New Yorkiin tapaamaan lapsenlastaan, sillä kun hän soitti uudestaan seuraavana päivänä, puhelimeen ei vastattu vielääkään. Hän lähetti sähköpostia otsikolla ??????. Ja sitten ilman otsikkoa. Olive ei vastannut kumpaankaan. Siitä oli jo reilut kolme viikkoa.

Baarimikko oli palannut Jackin luo tekemään parisunnan drinkkejä. Jack sanoi: ”Entä itse? Oletko kotoisin täältä?”

”En”, sanoi mies. ”Minä kasvoin Bostonin liepeillä. Tyttöystävän takia tulin. Hän asuu täällä.” Hän heilautti päätään ja heitti tumman tukkansa pois silmiltä.

Jack nyökkäsi ja maistoi viskiään. ”Me asuimme vaimoni kanssa vuosia Cambridgessä”, Jack sanoi, ”ja sitten muutimme tänne.”

Hän olisi voinut vanna nähneensä ivallisen hymyn baarimikon kasvoilla ennen kuin mies kääntyi viemään juomat toiseen päähän tiskiä.

Palattuaan baarimikko sanoi Jackille: ”Harvardin miehiä? Vai olitte te Harvardissa.” Hän otti kehikollisen puhtaita laseja tiskin alta ja alkoi asetella niitä ylösalaisin yläpuolellaan olevaan telineeseen.

”Siivosin vessoja”, Jack sanoi. Ja idiootti baarimikko vilkaisu häntä kuin nähdäkseen laskiko hän leikkiä. ”Ei, en minä siivonnut vessoja. Opetin siellä.”

”Hienoa. Ja halusitte eläkkeellä tänne?”

Jack ei ollut halunnut eläkkeelle. ”Paljonko olen velkaa?” hän kysyi.

Ajaessaan takaisin hän ajatteli Schroederia, sitä mikä aasi se mies oli ollut, täysi paska dekaaniksi. Kun Elaine nosti syytteen, kun hän lopulta teki niin väittäen Jackin seksuaalista ahdistelua syyksi sille, ettei saanut vakituista virkaa, Shroederista tuli hirviö. Hän oli kopea eikä antanut Jackille suunvuoroa. Asia on lakimiesten käsissä, hän sanoi. Ja Jack joutui tutkimusvapaalle. Asian setvimisessä meni kolme vuotta ennen kuin Elaine sai kohtuullisen korvauksensa, ja silloin Jack ja Betsy olivat jo muuttaneet Maineeseen ja Jack oli jäänyt eläkkeelle. He muuttivat Maineeseen koska Betsy halusi – hän halusi kauas pois ja kauas he muuttivat. Crosby oli soma pieni rannikko-kaupunki johon Betsy oli tutustunut internetissä, eikä ihminen juuri kauemmas voinut päästä, vaikka se oli vain muutaman tunnin päässä itärannikolla. He olivat muuttaneet kaupunkiin tuntematta sieltä ketään. Mutta Betsy tutustui ihmisiin ja ystäväystyi, se kävi häneltä luonnostaan.

Ajakaa tien sivuun.

Ajakaa autonne tien sivuun.

Sanat lausuttiin muutamaaan kertaan ennen kuin Jack tajusi ne. Ne lausuttiin kovaääniseen ja niiden outo sointi, joka ylitti renkaiden jyrinän ajotiellä, kummastutti Jackia ja sitten hän yllättyi nähdessään poliisiauton siniset valot perässään. *Ajakaa tien sivuun.* ”Jestas”, Jack sanoi ääneen ja ajoi autonsa moottoritien sivuun. Hän sammutti moottorin ja vilkaisi matkustajan puolella lattialla olevaa muovikassia, jossa oli viskilekkeri jonka hän oli ostanut ruokakaupasta Portlandin ulkopuolelta. Hän katsoi lähestyvää nuorta poliisia – pöyhkeää paskiaista jolla oli aurinkolasit – ja sanoi kohteliaasti: ”Miten voin auttaa?”

”Ajokortti ja rekisteriote, olkaa hyvä.”

Jack avasi hansikaslokeron, löysi lopulta rekisteriotteen, otti ajokortin lompakostaan ja ojensi ne poliisille.

”Tajusitteko ajavanne seitsemääkymppiä viidenkymmenenviiden mailin alueella?” Poliisi kysyi sen tylästi Jackin mielestä.

”No en tajunnut. Olen kovasti pahoillani.” Sarkasmi oli hänen heikkoutensa, Betsy oli aina sanonut, mutta tältä poliisilta se meni ohi.

”Tiedättekö että autonne on katsastamaton?”

”En.”

”Se olisi pitänyt katsastaa maaliskuussa.”

”Jaa.” Jack katsoi tyhjää etuistuinta. ”Kävi katsokaas näin. Nyt kun ajattelen asiaa. Katsokaas kun minun vaimoni kuoli. Hän kuoli.” Jack katsoi poliisia. ”Kuoli.” Jack sanoi sen painokkaasti.

”Riisukaa aurinkolasinne.”

”Anteeksi kuinka?”

”Sanoin että riisukaa aurinkolasinne. Nyt heti.”

Jack riisui aurinkolasinsa ja hymyili leveästi poliisille. ”Riisukaapa tekin aurinkolasinne”, Jack sanoi. ”Näyttäkää minulle omanne niin minä näytän omani teille.” Hän virnisti poliisille.

Katsottuaan ensin Jackin ajokorttia ja sitten Jackia poliisi sanoi: ”Odottakaa että tarkistan tiedot.” Ja sitten hän käveli autolleen, jonka katolla siniset valot edelleen vilkkuivat. Hän puhui mennessään radiopuhelimeensa. Hetken päästä paikalle tuli toinen poliisiauto, sekin siniset valot välkkyen.

”Kutsuitteko lisävoimia?” Jack huusi poliisin perään. ”Olenko minä niin vaarallinen?”

Toinen poliisi nousi autostaan ja asteli Jackin luo. Hän oli todella iso eikä mikään nuori mies. Hänen kävelynsä viestitti että hän oli nähnyt kaiken, ja samaa sanoivat hänen silmänsä, ilmeettömät silmät, eikä hänellä ollut aurinkolaseja. ”Mitä tuossa muovikassissa on?” Hän kysyi kumeasti.

”Viinaa. Viskiä. Haluaisitteko nähdä?”

”Nouskaa autosta.”

Jack katsoi häntä. ”*Kuinka?*”

Iso poliisi perääntyi. ”Nouskaa autosta heti.”

Jack nousi autosta – hitaasti, koska häntä pyörrytti. Iso poliisi sanoi: ”Laskekaa kätenne auton katolle.” Jackia nauratti. Hän sanoi: ”Eihän tässä ole kattoa. Tätä sanotaan avoautoksi eikä katto juuri nyt ole ylhäällä.”

Poliisi sanoi: ”Laskekaa kätenne auton päälle.”

”Näinkö?” Jack laski kätensä ikkunan reunalle.

”Pysykää siinä.” Poliisi käveli autolle, joka oli pysäyttänyt Jackin ja puhui sisällä istuvalle poliisille.

Jack muisti lukeneensa jostain että nykyään poliisi tallioi videolle kaiken ja äkkiä hän näytti keskisormea perässään oleville autoille ja laski sitten kätensä takaisin ikkunanreunalle. ”Ja hevonpaskat”, hän sanoi.

Nyt ensimmäinen poliisi nousi autostaan ja asteli Jackin luo asekotelo lanteella. Jack, joka seiso i iso maha roikkuen ja kädet naurettavasti vasten ikkunaa, katsoi poliisia ja sanoi: ”Hei, sinullahan on iso pyssy.”

”Mitä tuli sanotuksi?” Poliisia suututti.

”Ei mitään.”

”Haluatteko putkaan?” poliisi sanoi. ”Sekö miellyttäisi?”

Jackia nauratti mutta hän puri huultaan. Hän pudisti päätään ja painoi katseensa maahan. Ja näki muurahaisia. Hänen autonsa renkaanjäljet olivat katkaisseet niiden matkan ja Jack katseli miten pikkuruiset muurahaiset ponnistelivat päästäkseen kadun päällysteessä olevaan halkeamaan, siirsivät hiekanmurusen toisensa jälkeen pois renkaiden alle jääneiden päältä – minne? Uuteen paikkaan?

”Kääntykää ympäri ja nostakaa kädet ylös”, poliisi komensi ja niin Jack nosti kätensä ja kääntyi ja oli tietoinen ohi ajavista autoista. Entä jos joku tunnistaisi hänet? Jack Kennisonin joka seiso i kädet ylhäällä kuin mikäkin rikollinen kahden poliisin välissä ja kahden poliisiauton välkytellessä sinisiä valojaan. ”Nyt korva tarkkana”, poliisi sanoi. Hän kohotti aurinkolasejaan hieraistakseen

toista silmänsä ja yhden kiitävän hetken Jack näki hänen silmänsä ja ne olivat omituiset, kuin kalan silmät. Poliisi heristi Jackille sormeaan. Hän heristi sormeaan, muttei sanonut mitään, aivan kuin olisi unohtanut mitä oli aikonut sanoa.

Jack kallisti päätään. ”Kuulolla ollaan”, hän sanoi. ”Mollemmat korvat tarkkana.” Hän sanoi sen niin sarkastisesti kuin osasi.

Kalansilmä kiersi Jackin auton, avasi oven ja otti viskipullon joka oli muovikassissa. ”Mikäs tämä on?” hän kysyi ja lähestyi Jackia.

Jack lasi kätensä ja sanoi: ”Minä kerroin kaverillenne että siellä on viskiä. Kai sen nyt näkee. Herra jumala sentään.”

Kalansilmä astui lähemmäs Jackia ja Jack perääntyi, paitsi ettei ollut mihin perääntyä, auto oli tiellä. ”Toista-kaapa se mitä sanoitte”, Kalansilmä käski.

”Sanoin että *viskiä* ja että kai sen nyt näkee. Ja sitten sanoin herra jumala sentään. Tai jotain semmoista.”

”Sitä on ryypätty”, Kalansilmä sanoi. ”Herra on tainnut ryypätä.” Hänen äänensä oli niin pahansuopa että Jackin pää selvisi oitis. Kalansilmä pudotti muovikassin ja viskipullon Jackin auton toiselle etuistuimelle.

”Niin on”, Jack sanoi. ”Kävin drinkillä Portlandissa Regency Hotelin baarissa.”

Kalansilmä kaivoi jotain takataskustaan. Esine oli niin pieni että se sopi hänen kämmeneensä, se oli harmaa neliö ja Jack sanoi: ”Ette kai te nyt herran tähden aio etälamaannutinta käyttää.”

ELIZABETH STROUT (s. 1956) on kiitetty ja paljon luettu yhdysvaltalainen kirjailija. Strout voitti vuonna 2009 Pulitzer-palkinnon teoksellaan *Olive Kitteridge*, josta on tehty Emmy-palkittu tv-sarja. Pienoisromaani *Nimeni on Lucy Barton* oli monien muiden Stroutin teosten tavoin arvostelu- ja myyntimenestys. Suomessa kirjabloggarit äänestivät sen 2018 parhaaksi käänösromaaniksi. Elizabeth Strout on koulutukseltaan juristi. Hän on syntynyt Mainesta ja asuu nykyään New Yorkissa.

Riipaiseva, hienovaraisen koominen romaani Olive Kitteridgestä, jolle vanhuus on kauhistus – ja sittenkin uusi mahdollisuus.

”Suurenmoisen hilpeisiin ja hämmentävän murheellisiin tilanteisiin joutuva Olive on ehkä huonotapaisen rehellinen, mutta hänen näkemyksensä ovat virkistäviä, eivät koskaan julmia. Stroutin mukaan Olive teki paluunsa pyytämättä ja yllättäen, uusia tarinoita vaatién. Kuinkas muuten. Juuri sellainen Olive on.” LIBRARY JOURNAL

Päälllys: Laura Lyttinen • Kuvat: Istockphoto

